

HELA TIDNINGEN ÄR EN ANNONS FRÅN SVENSKA KYRKAN I NORRKÖPING

ATT BIDRA TILL

Ett gott liv

FÖR ALLA I NORRKÖPING

Svenska kyrkan
NORRKÖPING

Innehåll

- 04 Det är vi som är Norrköping
- 08 Meningsfull och meningsfullt
- 11 Medlemskapet möjliggör
- 14 I livets alla skeden
- 18 Kom som du är
- 22 Diakoni - Medmänsklighet, trygghet och stöd
- 24 En djup och inre längtan
- 28 En levande kyrkogård
- 32 Hållbarhetsprojektet

”Det hade jag ingen aning om”

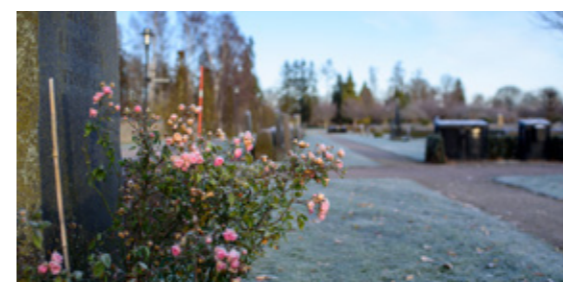
Ibland får jag frågan, lite på skämt men med ett uns av allvar, ”Du som är präst, är du ledig alla dagar förutom under gudstjänsten på söndagarna?” Då brukar jag svara att gudstjänsten är mycket viktig, men det finns också mycket mer som sker i Svenska kyrkan under hela veckan.

När jag sedan börjar berätta om några av alla viktiga mötesplatser och verksamheter i kyrkans regi så blir människor ofta förvånade och säger att det här hade jag ingen aning om. Ni måste berätta om vad ni gör så att fler får veta. Tidningen som du håller i din hand är en sådan presentation.

Svenska kyrkan i Norrköping har som valspråk: Vi vill bidra till ett gott liv för alla i vår stad och trakt – oavsett vem man är. Ett gott liv är inte ett liv i överflöd. Det handlar om att få leva sitt liv i samklang med sig själv och andra, i öppenhet mot något som är större än allt. Det kan till exempel vara att sjunga i kör och känna hur musiken flödar genom kroppen. Det kan också handla om att samtala med andra om livsfrågor eller att göra något så konkret som att dela ut mat.

Läs gärna tidningen och vill du veta ännu mer, tveka inte utan hör av dig!

Katarina Wändahl
Kyrkoherde

Ett gott liv ges ut av Svenska kyrkan
i Norrköping.
Kontakt: 011-24 10 00
norrkoping@svenskakyrkan.se

Redaktion:
Gustaf Hull, Malin Singelsö
Annelie Tollerå, Therese Götberg,
Matilda Eklöf

Omslagsfoto: Malin Singelsö
Foto En levande kyrkogård: Niclas Fasth

Det är vi som är Norrköping

”En berättelse som svarade mot en djup och inre längtan”

Staden Norrköping växte fram runt Strömmen. Kvarteret Knäppingsborg sägs ha fått sitt namn efter hövding Knäppe som härskade över en bosättning vid ett vadställe i Strömmen alldeles i närheten. Staden har också levt upp på grund av de stora skogarna och lantbruksbygderna runt Bråviken. Norrköping är en kommun med både stad och landsbygd. Från tygera som vävdes i Norrköpings Manchester, via pappersbruken där Louis De Geer konsert- och kongresshus idag ligger till en stad som präglas av innovation, kreativitet och visualisering. En resa som heter duga. Norrköping är en överlevare för att människorna i staden har rest sig, gång på gång. Efter ekonomiska krascher, farsoter och bränder så byggde man åter upp staden, så också dess kyrkor. Visste du förresten att Norrköpings första kyrka

låg där Hörsalen idag ligger?

Den första missionären

För cirka tusen år sedan kom den första kristna missionären till vår trakt. Han sökte upp människorna som fiskade lax vid de strida forsarna i Strömmen mellan sjön Glan och Bråviken. Den kristna förkunnelsen var inte okänd. De hade redan hört berättelsen. En handelsman från ett annat land, några som kommit tillbaka från vikingafärder eller en inköpt träl. Alla kunde de berätta om Jesus, Guds Son, som hade dödats på ett kors och som uppstått efter tre dagar och som av kärlek vill ge människor ett evigt liv. En berättelse som svarade mot en djup och inre längtan.

Så den förste missionären börjar döpa människor som blir den första församlingen. De bygger en kyrka på kullen ovanför bosättningarna vid Strömmen och firar mässa varje

söndag. Han viger människor till vila i kristen ordning och de blir gravsatta i och runt kyrkan. Människorna i församlingen tar hand om sin kyrka och varandra, undervisar barnen och återberättar Bibelns berättelser. Det sker samtidigt på fler platser runt om i trakten. Det kommer fler missionärer och fler människor döps och bygger kyrkor.

Nu är det vi som gör samma sak i en helt annan tid och med helt andra förutsättningar. Men vi vågar tro att vår längtan är densamma som för dem och att behovet av sanning, godhet och nåd är lika från en tid till en annan. Den kristna trons röda tråd går från Jesus och lärjungarna vid Galileiska sjön, till människorna i den första församlingen i vår trakt, genom reformationen och över till oss i Svenska kyrkan i Norrköping som lever här och nu. Olika, men ändå

”Svenska kyrkan har en betydelse i civilsamhället”

med samma mänskliga önskingar och längtan.

Många människor känner en längtan efter tro. Många uttrycker det idag som någon typ av andlighet. Man skapar kanske sin egen mix där förundran söks i naturen, balans genom aktiviteter som yoga och meditation och tradition genom midnattsmässan på julaftonens natt. Att tända ett ljus vid kyrkans ljusbärare, för den eller det man vill tänka lite extra på, är något de allra flesta vittnar om ger en känsla av andakt. Och det fina i kråksången är att var och en får tro på det den känner, ingen kan berätta för dig hur du ska tro. I den gyllene regeln hör vi förkunnas att så som du vill att människor ska vara mot dig, ska du också vara mot dem. Kanske är det genom hur vi bemöter vår medmänniska som en kristen tro visar sin prägel allra mest? Eller som vår tidigare ärkebiskop uttryckte det,

”Vi hjälper inte människor för att de är kristna, utan för att vi är det”. Evangeliet om Jesus har fortfarande samma relevans som det har haft i alla tider. Det är en berättelse om kärlek och hopp, som kanske behövs mer än någonsin i tider av oro.

Svenska kyrkan i Norrköping

Svenska kyrkan har en betydelse i civilsamhället som går långt utöver att vara en angelägenhet för ett antal medlemmar. Alla vi i Norrköping utgör stadens och traktens identitet.

Kyrktornen syns överallt i våra miljöer, men för att kunna bidra som kyrka där människor är, sker arbetet på långt fler platser än i kyrkorummen. På Familjeläktaren, där det ska finnas en trygg och inkluderande plats att heja på vårt lag IFK Norrköping. I Folkparken en natt under studentveckan, för att unga människor behöver trygga vuxna i sin närhet, ibland för att kunna söka stöd, men också för att kunna få lite vatten

och en kanelbulle. I Diakoniceentrum nere i city, där ungdomar och unga vuxna erbjuds samtalsstöd och har en fristad där man kan hänga om livet blir lite ensamt eller svårt. I församlingshemmen, där unga som gamla, bjuds in till gemenskap, sång, fika, aktiviteter, lekar och undervisning. På de stora evenemang som Norrköping bjuder in till. Och oftast mitt i vardagen hos den som har det tufft, i form av en matlåda, varm jacka, ett ekonomiskt bidrag eller någon som lyssnar.

Men kyrkorummet då? Jo, visst rings det in till gudstjänst i våra många kyrkor i pastoratet. Det finns goda skäl att tro att det är en helt obruten tradition och att människor i vår stad och vår trakt har firat gudstjänst varje söndag i tusen år. Vi vill fortsätta att kalla samman till gudstjänst också i våra dagar och överlämna den traditionen till kommande generationer. Vi tror att människor i

alla tider behöver höra evangeliet och få möjlighet att be tillsammans.

Det finns ingen motsättning mellan församlingsmedlemmen som firar gudstjänst, den längtande som söker förundran i kyrkorummet eller den närboende som relaterar till kyrkan som ”sin” kyrka. När någon går in genom kyrkans port så är kyrkan hans eller hennes i den stunden. Hen blir en del av kyrkan, oavsett syftet med besöket, och kyrkan blir just då till för den personen. Vem som vill får säga att detta är ”min kyrka” och en plats jag har en egen relation till. Det är lika för den som kommer dit för första och enda gången och den som haft ett livslångt engagemang i kyrkan.

Meningsfull och meningsfullt

*”Här finns plats
för många”*

Fredrik Svahn är, sedan många år tillbaka, verksam som kyrkvård i Kvarsebo kyrka. Att ha kyrkan i livet tycker han berikar. Att vara ideell medarbetare är en roll han inte skulle vilja vara utan. Han menar att man kan hjälpa till inom många områden i kyrkan, och han uppmanar alla att våga fråga.

Under en lång stund diskuterar vi det beklämmande faktum att klyftorna ökar i samhället och att framtiden ser oroande ut på många sätt. Det finns indikationer på att många människor gärna vill vara delaktiga i det diakonala arbetet med samhällets utsatta människor. Tyvärr vet man inte alltid hur man ska gå till väga.

– Jag skulle vilja uppmana människor att inte vara så blygsamt svenska, utan våga fråga om det finns någon uppgift för dem. Helt enkelt erbjuda sig. Här finns plats för många, utbrister Fredrik. Vi som är aktiva i kyrkan på olika sätt bör också ha ögonen öppna och erbjuda andra att delta, kanske med en mindre uppgift till att börja med.

Välkommen som man är

Fredrik är numera en bit över 70, men har klara minnen av när han först kom i kontakt med kyrkan i ungdomsåren. En specifik ungdomsledare var avgörande för att han skulle hitta till kyrkan.

– Han hette Hans Malmehed. Jag fick erbjudande om att komma med i en kyrkospelsgrupp och jag svarade att jag nog inte skulle vara något vidare på instrument precis. Men då förklarade han att det handlade om ett slags teater och jag ville ge det en chans. Det var en öppen atmosfär i gruppen. Jag trodde att alla hade varit med länge, men det visade sig att hälften av oss var med för första gången.

Kyrkan blev en så naturlig del av Fredriks liv att han till slut valde att själv bli ungdomspedagog till yrket. En yrkeskarriär som han har trivts med, tills han och hans fru valde att flytta till Kvarsebo för att ta över en släktgård och bli bönder.

Erbjöds att bli söndagsskoleledare

Kyrkan i sitt hjärta kunde han inte göra sig av med. Efter att ha flyttat till Kvarsebo och blivit bonde på heltid var det något som saknades. Kossorna var förvisso trevliga menar han, men han var van vid att ingå i ett socialt sammanhang. Nu träffade han nästa person inom kyrkan, som frågade efter hans deltagande.

– En person som har betytt mycket för mig är Moje Palmgren. Han var präst i Kvarsebo. Min fru och jag erbjöds att bli söndagsskoleledare där. Och efter Moje kom Göran Bjarnegård som präst till Kvarsebo. Han betydde också mycket för bygden och samlade ideella omkring sig, bland annat ett gäng ”unga” kyrkvårdar. – Numera bara unga i själen, säger Fredrik skämtsamt.

Men engagemanget stannade inte där. Fredrik är idag en del av församlingsrådet i Kolmårdens församling och han fortsätter också att vara kyrkvård.

Vädra sin egen människa

Som kyrkvård är Fredrik en del av arbetslaget som leder gudstjänsterna i Kvarsebo kyrka. Uppgifterna kan till exempel vara att ansvara för kyrkorummet, duka och duka av altarbordet, ta upp kollekt och läsa ur Bibeln och hjälpa kyrkobesökare att känna sig bekväma i kyrkan. Gudstjänsterna har blivit en del av Fredriks rytmer.

– Gudstjänsten är ett skönt sätt att samla sig, en lugn stund. Jag uppskattar att få tända ljus. Man får vädra sin egen människa, säger Fredrik. Som kyrkvård är man en del av en tradition och man får hjälpa till att hålla den levande och bära den vidare.

Insamlingar till välgörenhet

Fredrik pratar också varmt om systerföreningen i Kvarsebo.

– Det är en grupp kvinnor som brukar ha insamlingar till välgörenhet. När de har försäljning av sina alster brukar de få in stora summor. I år har de skänkt 70 000 kr till goda ändamål, berättar Fredrik. Det är väl ett fantastiskt engagemang! Ja, självklart kryddar vi alla lite grann vad vi vill betala för sakerna, för vi vet ju att det går till välgörenhet.

Men systerföreningar kanske inte finns där man själv bor. Då ser Fredrik inga hinder.

– Några personer som brinner för något börjar och av två och två blir

hundra och miljoner.

Fredrik menar att det finns utrymme för många olika sorters engagemang i kyrkan. Finns inte engagemanget du söker, kanske man inte ska luta sig tillbaka och rulla tummarna, utan istället skapa sitt eget engagemang. Man måste bara våga ta chansen.

Medlemskapet möjliggör

Jag tycker det är viktigt med kyrkans sociala arbete.

Detta är ett av de vanligaste svaren på frågan om varför man är medlem i Svenska kyrkan idag. Men vad innebär då detta? Jo, det betyder att du känner till Svenska kyrkans diakonala arbete. Diakoni är kyrkans omsorg om medmänniskan och skapelsen. Det handlar om att genom delaktighet, med respekt och i ömsesidig solidaritet möta människor i utsatta livssituationer. Svenska kyrkan är ofta en av de aktörer i civilsamhället som har mest aktivt socialt arbete lokalt, i sina församlingar. Exempel på sådant arbete är att dela ut matkassar, matlådor och på andra sätt hjälpa personer eller familjer som kämpar med att ställa mat på bordet varje dag. Man stöttar också ekonomiskt på olika sätt, delar ut presentkort och hjälper med julklappar till barnen i de fall då det är svårt att lösa inom familjen. Klädinsamling och utdelning av kläder är en annan del, också hygienpaket till den som behöver. Personalen och ideella medarbetare gör också hembesök till den som är ensam och önskar lite sällskap och samtal. För vissa är kontakt med myndigheter svårt att navigera, då kan man få hjälp med detta. Kyrkans alla mötesplatser är också en form av diakoni.

Jag är medlem för att ta hand om kulturarvet.

Detta är en annan anledning till att värna om sitt medlemskap. Kyrktornen som sticker upp här och var på både landsbygd och i stadsmiljö är en viktig del i vårt kulturarv. Svenska kyrkan underhåller och vårdar våra kyrkobyggnader. Det görs dessutom ofta med klassiska metoder, som bevarar kunskapen om byggnadsvårdens tradition. Även alla inventarier som finns i kyrkorna berättar om oss människor, de som levde och verkade här före oss.

Jag tycker kyrkan är viktig för kultur och musik

Ja, Svenska kyrkan är till exempel en av de största mötesplatserna för körsång i Sverige. Varje vecka möts människor och sjunger ihop, i allt från ”alla kan sjunga”-körer till avancerade kammarkörer. Körsång är friskvård och glädje och ofta en källa till förundran. Precis som dop, konfirmation, bröllop och begravning tecknar livets gång, leder köråret oss igenom de olika högtiderna och årets rytmer. Alla körsångare vet känslan av årets första körövning med julsånger.

Jag tycker det är fint att man kan gifta sig i kyrkan.

Dop, konfirmation, bröllop och begravning är viktiga ritualer och milstolpar i livet för många.

Men det här med att tro på Gud, tänker du kanske nu? Ja, det finns så klart många människor som är medlemmar i Svenska kyrkan för att de har en tro. Men i dagens sekulariserade samhälle är inte de den procentuellt största andelen. Men många vittnar om att man söker någon slags andlighet och de allra flesta upplever något speciellt i kyrkorummet. Kanske en vördnad eller historiska vingslag, hur släkten följer släktens gång eller helt enkelt en känsla av det heliga? Det är inte lätt att vara människa, vilken väg livet än för dig på. Vi behöver en plats för livsfrågor, existentiell hälsa, tankar på det som kanske är större än oss själva och en gemenskap som människor. Den mest kristliga anledningen som en medlem kan ha kanske är att du bryr dig om din medmänniska och om att den i nöd får hjälp.

Möt fem stolta medlemmar!

Oskar Ståhl

Det finns så mycket som är bra med att sjunga i kör! Människorna är alltid väldigt trevliga och det är härligt att träffa personer som gör helt andra saker om dagarna än en själv.

Sedan är det en fantastisk känsla att stå mitt i en kör och musicera tillsammans med andra. Att sjunga i kör är en lagsport där man tillsammans ska sjunga så fint som möjligt och det är en fin känsla att vara del i en större grupp där ens egen insats är viktig men bara en del av helheten.

Att sjunga på konsert är så klart speciellt, och det är alltid roligt att få sjunga för vänner och bekanta. Det är också något som motiverar och som vi

siktat mot under terminen. Men sett över ett år är konserterna en väldigt liten del av tiden vi lägger ner och det är inte konserterna som är det viktigaste för mig, det är repen!

För mig är körrepen en höjdpunkt på veckan och jag går alltid därifrån med mer energi än när jag kom dit. Sedan tycker jag så mycket om musiken vi sjunger och att det verkligen är berikande att man exponeras för så mycket musik som jag annars aldrig skulle komma i kontakt med. Ju mer man lyssnar på musiken och sjunger den själv desto bättre brukar jag tycka om den och musiken blir något som man lever med.

Charlotte Sylvér

Min pappa var kyrkvärd och det var så jag kom i kontakt med Svenska kyrkan. Som sexåring satt jag i bänken i kyrkan tillsammans med honom. Då kände man sig lite stolt att få sitta där bredvid pappa. Så min tro och kyrkan har funnits med mig redan från början.

Min egen relation fördjupades när jag konfirmerades. Då var det en annorlunda typ av undervisning mot vad det är nu, men jag fick fundera mycket och reflektera. Det var värdefullt för mig och det steget, att få fundera själv på vad jag kände, betydde jättemycket för mig. Silverkorset som jag fick då har jag fortfarande kvar.

Nu arbetar jag som diakoniassistent i Borgs församling. Jag jobbar bland annat med Matbanken och där möter jag människor hela tiden. Det känns viktigt att få höra deras historier och ta del av deras berättelser. En del tror inte alls, en del är nyfikna. Det är den mångfalden som gör mig stolt. Att alla människor är värda lika mycket och att vi ser potentialen i alla människor. Kyrkan har en fin teologi kring hur man bemöter människor. Vi graderar inte människor, alla får vara med. Ingen blir exkluderad, och därför är jag stolt medlem i Svenska kyrkan.

Camilla Lundell

Jag kom i kontakt med Svenska kyrkan redan när min son var liten. Han är vuxen nu. Vi var med på sommarläger med kyrkan och i många år var det den semestern vi fick på sommaren. Vi har lärt känna familjer från sommar till sommar och det har varit underbart.

Vi har varit aktiva i det mesta som kyrkan har anordnat. Det har varit pysselkvällar och tacokvällar, turer till Finspångs badhus och även andra små trippar vi har gjort. Båda mina barn fick förmånen att få resa i samband med konfirmationen. Min son Dante var med till Irland och min dotter Isolde åkte med kyrkan med tåg till Berlin. Båda barnen tycker att det har

varit mycket bra och lärorika upplevelser.

Att mina barn har fått växa upp med en tro har gjort dom väldigt härliga ungar med en stor empati för andra människor. Barnen lär sig att samarbeta i grupp och att ta hänsyn till andra. De får kompisar, spelar spel, pysslar, spelar fotboll och bakar. Kyrkan är en varm gemenskap som det är värt att vara en del av.

De pengarna jag bidrar med till kyrkan varje år får jag mångfald tillbaka. I gemenskap, i kunskap till mina barn, i mat till de som behöver det, i soppkök och gudstjänster. Kyrkan finns alltid där och jag är alltid välkommen dit.

Hedda & Linda-Marie

Kusinerna Hedda och Linda-Marie är sju år och sjunger i Klingkören i S:t Olofs församling varje onsdag. Kören leds av kantor Johan Sjösten och med hjälp av fritidsledare Madeleine Nilsson.

Hedda berättar att hon är stolt över att vara medlem i Svenska kyrkan för att kyrkan gör så att alla barn som vill kan sjunga i kör. Jag och Linda-Marie sjunger i en kör och det är jätteroligt och mysigt.

-Ja, fyller Linda-Marie i, vi får lära oss en massa bra sånger och träffa kompisar. Alla mina bästa kompisar sjunger i kören.

Kusinerna har sjungit några terminer i kören nu och är redan rutinerade när

det kommer till att sjunga inför publik. De var bland annat med och sjöng för en fullsatt Matteus kyrka när den återinvigdes efter en längre tids renovering.

-Det pirrar i magen och är lite nervöst när vi ska sjunga i kyrkan och alla sitter och tittar och lyssnar, men det är så kul, säger Linda-Marie. Min absoluta favoritsång som vi sjunger tillsammans är en sång som handlar om hösten. I den sjunger vi om regn och rusk, men jag kommer inte riktigt ihåg vad den heter.

-Jag gillar att sjunga om änglar, berättar Hedda vidare. Jag tycker att den bästa sången vi sjunger i Klingkören är "Det finns änglar", för den är så fin.

I LIVETS ALLA SKEDEN

*”Stunden ska spegla
de människor som
den gäller”*

Dop, bröllop och begravning. Sätter man samman orden så låter de som en filmtitel. Och varför inte. De berättar en historia och skriver vårt liv från början till slut. Av jord är du kommen, och till jord skall du åter bli. Ett kretslopp såväl vackert som svårt. Livets ritualer blir en viktig del för att känna sammanhang och bekräfta milstolpar.

Vi möter Lillemor Björling och Martin Loorents, vars dagliga arbete till stor del består av att möta och bemöta människor i livets alla skeden. De finns med anhöriga före, under och efter dop, bröllop och begravning, som på kyrkspråk kallas förrättningar. Lillemor som präst sedan 46 år tillbaka och Martin som kyrkvaktmästare sedan 2010.

Innan en förrättning så träffas prästen och de personer som närmast berörs. Vanligen barnets föräldrar vid det så kallade dopsamtalet, brudparet inför vigseln och de närmast anhöriga inför en begravning. Man får ha önskemål även om det finns en viss ordning.

– En del är rädda att göra ”fel”, berättar Lillemor. Men det finns inga fel. Stunden ska spegla de människor som den gäller, och för det finns det frihet inom ritualen. På en begravning jag hade spelade vi Rammstein, för det var den avlidnes favorit. Det är sådant som många tror att de inte får.

Martin berättar att han får många frågor som kyrkvaktmästare och det är bra att tidigt få en kontakt med personerna det gäller. Man ska våga ställa alla typer av frågor, känna sig trygg och välkommen. En vanlig fråga är var man ska sitta i kyrkan, vilken sida och vilken bänkrad i ordningen.

– Det roligaste med jobbet är när man känner att man har gjort nytta, säger Martin. Och dop, inget slår ett dop, det är bara glädje.

Lillemor håller med,

– Ja, vid dop ska det vara lite rörigt, barnen står i centrum och det blir bra hur det än blir.

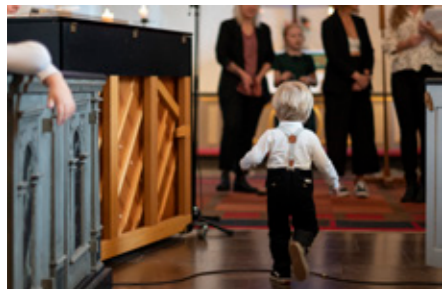
Vid vigseln är det ofta en mer nervös stämning. Lillemor och Martin har blivit proffs på att stötta nervösa brudpar. Martin brukar lugna dem

med lite tips om hur man kan agera för att inte bli så spänd. Att inte stå på hälen är ett sådant tips. Och att tänka på att det inte är någon examen och alla i bänkraderna vill en väl. Och att inte ha en stor prislapp kvar under sulan om man ska knäfalla.

– Några gånger har bruden mått lite dåligt. Då ordnar vi det så att jag har en stol redo, så hon bara kan signalera mig om det blir för mycket, så kommer jag med den så hon får sätta sig ner. En annan gång fångade jag en brudgum som svimmade. Men ett starkt och tungt minne var då brudgummen var sjuk vid vigseln. Vi var sedan samma präst, musiker och så jag då, vid hans begravning. Sådant bär man med sig för alltid. Vi grät nog allihopa, säger Martin med allvarlig röst.

– Ja, man måste få visa känslor, bekräftar Lillemor. Vi är ju bara människor. Men vi är där för de anhöriga, och får inte brista totalt. Att det rinner en tår är naturligt och helt okey, så länge man inte börjar gråta ohejdat.

Hur många döptes, vigdes och begravdes i Norrköpings pastorat och i Svenska kyrkans ordning under 2022? Ett år som inleddes med pandemirestriktioner, men där vi med glädje kunde se en långsam återgång till det normala och möta många människor i förrättningar.

DOP

501 stycken barn, ungdomar och vuxna döptes under 2022. De allra flesta barn, men det är inte ovanligt att ungdomar döps i samband med konfirmationen. Ibland önskar även en vuxen att bli döpt och det brukar bli en väldigt fin stund.

VIGSEL

135 stycken par sa ja till varandra och kärleken under 2022, i allt från små ceremonier med bara vittnen till stora bröllop med många gäster. Alla varianter är lika vackra och välkomna. Mest populär för vigsel var Östra Eneby kyrka, följt av Hedvigs och Styrstad kyrka.

BEGRAVNING

Vid 1034 tillfällen togs det förväl av en bortgångna människa. Ett viktigt avsked och en viktig del av sorgeprocessen. Det hålls även begravningar utan anhänga och gäster, då är det personalen i form av präst, vaktmästare och musiker som skapar ett respektfullt avsked.

Det som de kan sakna ibland är att ha en debriefing efter en svår förrättning. Lillemor, som också arbetat som sjukhuspräst, berättar att de hade det på sjukhuset, men det är i regel inte något man har i rutinen i Svenska kyrkan. Men oftast pratar man med sina kollegor och stöttar varandra när man har haft en svår upplevelse.

– De värsta stunderna är begravningar med en så här stor kista. Martin måttar upp en kista för barn och fortsätter:

– När en äldre person dör är sorgen stor, men det är ändå mer naturligt och kanske mer förväntat. Men begravningar av ett barn, det är en svår stund. Vi får stötta de anhöriga så mycket vi kan. När den avlidne har gått bort i suicid är det också extra tungt. Man är helt slut efter en sådan begravning.

Båda är överens om att begravningar är den förrättning där man känner att det absolut inte får gå fel. Dödsögonblicket och begravningen är något som de anhöriga ofta bär

med sig resten av livet. Det är också en viktig del av sorgeprocessen. Men ibland kan det som ”går fel” bli något som ger mening till de anhöriga.

– Jag har upplevt några sådana tillfällen, berättar Martin. En gång kom det in en liten sparv i kyrkan precis innan begravningen och jag lyckades inte få ut den. Den avlidne var ornitolog och de anhöriga tyckte det var jättefint med fågeln i kyrkan. En annan gång fastnade jag i stolen mitt under begravningen och ramlade i backen med en smäll. Efteråt tackade familjen för saluten, då den bortgångne hade varit soldat.

Något Martin och Lillemor också är överens om är att det är spännande och givande att möta så många människor och att det är så stor variation. Från små samlingar, som kanske en vigsel med bara vittnen, till stora tillställningar. Man kan heller inte döma hunden efter håren, det är en viktig lärdom efter många år.

– Människor överraskar alltid. Ett brudpar frågade om jag kunde

skjutsa hem dem efter vigseln. Det blev så klart lite dråpligt men jag gjorde det faktiskt, vi skulle åt samma håll, skrattar Lillemor.

En annan gång var det en mamma som överraskade under ett dopsamtal. Lillemor hade även döpt familjens andra barn och tänkte att föräldrarna kanske mest skulle låta barnet döpas för att det var en trevlig sak i familjens närvaro. Men när Lillemor sa att hon kunde skicka över texten som mamman skulle läsa på dopet, samma text som vid det tidigare dopet, så sa mamman att det behövde Lillemor inte göra, för hon kunde den utantill.

– Det visade sig att hon bad den bönen för sitt barn varje kväll vid läggdags, säger Lillemor med ett leende.

Martin Lorents, vaktmästare, och Lillemor Björling, präst

Kom som du är

En konfirmandgrupp på Wild and holy i Kolmårdens djurpark. Läs mer om konfagrupperna i Svenska kyrkan i Norrköping på konfankpg.se.

”Det har varit en så trygg miljö där vi pratar mycket om att respektera varandra och sig själv”

Det är en tisdagskväll i Östra Eneby församlingshem. De flesta har gått hem, för just på tisdagar är det inte så många verksamheter igång i huset. Men i Brävallasalen har fyra ungdomar samlats. Alla har droppat in från olika skolor och sysselsättningar. Någon går Natur, en annan Samhäll/Media. Men de har en sak gemensamt – de är alla Unga ledare i Svenska kyrkan. Att vara Ung ledare innebär att man efter sin konfirmation blir ledare för nya konfirmander. En viktig roll, där du blir ett stöd och en trygghet för andra unga människor.

– Vi går flera utbildningar där vi får lära oss mer om ledarskap och utbyta tankar och erfarenheter med andra unga ledare runt om i Sverige. Vi var på en sådan utbildning för bara några veckor sedan, berättar Viggo.

Viggo är precis som resten av gänget 17 år gammal. Här finns också Sandra, som konfirmerades i samma årgång som Viggo. Sandra gick i skolan i närheten av Östra Eneby kyrka och började sjunga i barnkören

som liten.

– För mig var det naturligt att vara här och jag visste att det fanns en bra gemenskap, så det var självklart för mig att konfirmeras, säger Sandra.

Jhoel, som är Ung ledare, men nu också trainee i pastoratet flikar in,

– Jag får ju uppleva hur det är att vara anställd i kyrkan nu också. Och som konfirmand och Ung ledare har vi pratat mycket om att alla är lika värda och att man ska vara trevlig och omtänksam mot varandra. Jag upplever att jag bemöts på samma sätt nu när jag är en av de anställda. Det känns bra att man lever som man lär och att det inte bara är något man säger till ungdomarna för det ska låta bra.

Den fjärde personen är Jakob och han har verkligen hittat det han vill göra i livet genom att läsa på om religioner och fördjupa sig i vad kristendom egentligen innebär.

– Jag har vuxit upp med att tycka att kyrkan är ”något annat”, något skumt. Mina föräldrar är

inte religiösa. Men så gjorde jag en skoluppgift om Islam och blev intresserad av religioner. Jag läste mer om kristendomen och konfirmerade mig. Jag har ingen förklaring, men jag kom till tro helt enkelt. Och nu när jag har varit i kyrkan och träffat massor av människor här så har jag sett att det inte är något konstigt alls. Jag är helt annorlunda nu än innan konfirmationen, mer social. Och det är inte något som jag fått påtvingat utan jag har bara hittat något, det har skett helt naturligt. Det har varit en sådan trygg miljö där vi pratar mycket om att respektera varandra och sig själv. Jag tänker att när du vågar vara dig själv och lär känna dig själv, så hittar du något där. Tro är inget som kommer utifrån, utan något som kommer från dig själv. Och jag gillar verkligen budskapet om allas lika värde och kärleksbudskapet som Jesus predikade.

Vi pratar vidare om det där med att smälta in, att det är svårt att vara sig själv när man är ung, för gruppens

Från vänster – Jhoel, Sandra, Jakob och Viggo.

vilja blir så viktig. Det är lätt att man tramsar och låtsas vara ointresserad av olika saker, som vad lärare eller andra vuxna säger, för det verkar coolare att skratta bort det eller säga att man inte orkar. Men många skulle nog innerst inne vilja agera annorlunda. De berättar att de kan relatera till en grupp konfirmander som kanske flamsar och fnissar på ett studiebesök, för är du uppmärksam och visar sig intresserad är det lätt att du blir kallad nörd.

– Det är tryggare att anpassa sig till gruppen. Men nu som Ung ledare vet jag ju att många vill lära sig och lyssna. Och jag själv är trygg i att göra det, jag är trygg i mig själv, säger Jakob.

På frågan hur man som ung vuxen kan hitta en plats i kyrkan svarar Sandra:

– Jag tror idealitet är en viktig del för det. Många vill hjälpa andra, och i kyrkan finns det så många möjligheter till det, men jag tror inte alla vet det. Att laga mat för att göra matlådor

till behövande kan vara en sådan sak som jag tror många skulle göra om de visste att möjligheten fanns. Kyrkan är så mycket mer än gudstjänst och fika. Och gemenskapen får man ju automatiskt när man hjälps åt.

Viggo håller med och utvecklar: – Dessutom är kyrkan en plats där du får prata om sådant som du kanske inte talar om så mycket annars. Som självkänsla till exempel. Eller svåra saker som du möter i livet.

Jakob fortsätter, – Ja och hittar du tron kan du lättare hitta lite hopp trots allt dåligt som händer i världen. Man känner sig inte så ensam om något är svårt, någon finns alltid vid din sida, även i de stunder du känner dig ensam. Och bortom det här livet finns något mer. Jag vill bli präst i framtiden just för att få möta människor, skapa gemenskap, få människor att jobba mer tillsammans än emot varandra och just kanske kunna väcka lite hopp. Jag vill göra skillnad inom kyrkan också.

De är alla överens om att de vill

jobba med något som gör skillnad i framtiden. Inte bara ha ett jobb för att få en lön, utan för att göra något avtryck också.

– Jag vill lyckas, säger Viggo och tillägger med ett leende, vad det nu innebär.

– Jag vill ha ett tryggt liv med Volvo, villa, vovve, fortsätter Jhoel.

Sandra funderar vidare,

– Jag tänker att målet blir att göra skillnad. Jag vill känna att jag gjort något, hjälpt andra eller åstadkommit något, så som Viggo är inne på. Jag har funderat mycket på vad jag vill göra efter skolan. Trainee som Jhoel är låter intressant, även SKUT (Svenska kyrkan i Utlandet), för inom kyrkan vet jag att jag kan göra skillnad för människor. Men jag funderar också på yrken som kommunikatör eller bokförläggare, det verkar också jättespännande. För att få ett bra liv tycker jag att man måste ha det kul samtidigt som man känner att man engagerar sig och gör någonting bra.

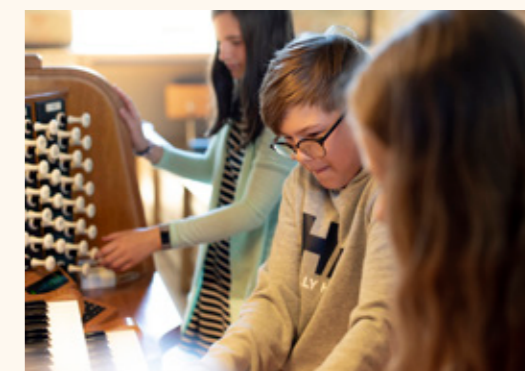

Mat i Navet

Mat i Navet är en värdefull träffpunkt för familjer i S:t Johannes församling. Den hålls i Navestad kyrka och församlingshem, mitt i Ringdansens centrum. Här träffas man på torsdagskvällar för samtal och gemenskap. För en liten summa kan hela familjen äta kvällsmat. Efter maten arrangeras alltid en rolig aktivitet. Den kan bestå av dans, teater, pyssel, lek eller något annat spännande. Oavsett vad som står på programmet så görs det alltid i öppenhet och glädje tillsammans med personalen från S:t Johannes församling.

Norrköpings orgelakademi

Sommarens populära orgelakademi för barn och ungdomar brukar snabbt bli full på deltagare. Det är en häftig upplevelse att spela på en kyrkorgel, där tonerna fyller hela kyrkorummet med sin härliga akustik. Man spelar med både händerna och fötterna. Det går att både improvisera och spela sin favoritmusik och varför inte prova att spela mästaren Bach? Orgelakademin gör utflykter till olika orglar i Norrköpings omnejd och visar hur en orgel är byggd och fungerar. Deltagarna får till och med gå in i en orgel och titta på hur den ser ut inuti. Norrköpings orgelakademi är en fem-dagars kurs på sommarlov, och vänder sig till barn och unga i åldern 10–16 år, som har spelat lite piano tidigare.

Kyrkan på universitetet

Att gå på universitetet handlar inte bara om att ta sina studiepoäng. På universitetet händer livet. Det kan vara en omtumlande period där du kanske flyttar till en ny stad, träffar nya vänner, kanske får möta kärleken, deltar i det sociala livet och samtidigt har press att klara av tentor och uppgifter. Därför finns Kyrkan på universitetet som samtalsstöd för alla studenter och här allt är pratbart, stort som smått. Kyrkan på universitetet är en ekumenisk resurs för universiteten i Sverige.

Kyrkan - en viktig samverkanspartner för många skolor

Svenska kyrkan i Norrköping gör ett stort bidrag till skolorna i Norrköping. Vi samverkar för att skapa ökad kunskap om kyrkan som också påverkar vårt samhälle. Vi vill även kunna hjälpa eleverna att skapa en bra och trygg grund i livet.

– Samverkan med våra skolor ser väldigt olika ut i Norrköpings pastorat, säger Frida Lundstedt som är fritidsledare i Kolmårdens församling med Krokek och Kvarsebo som placeringsorter. Det beror helt på hur skolan ser på samarbete med organisationer. Min personliga upplevelse är att de är positiva att samverka med oss.

I samverkan kan kyrkan erbjuda allt från värdegrundsbete, krisstöd, samtal eller att hjälpa till med friluftsdagar.

– Här ute i Krokek och Kvarsebo är det snarare så att vi behöver begränsa vad vi ska göra, säger Frida. Ibland känns det som om vi skulle kunna hänga på skolan på heltid!

Frida ser att Svenska kyrkan i Norrköping bidrar till ungdomarnas utveckling. Och mer skulle kunna göras menar hon.

– Mycket av det som vi pratar om under konfirmationen är sådant som ungdomarna själva uttrycker som ämnen de sällan berör i skolan eller hemma. Men som betyder mycket för deras andliga, sociala och moraliska utveckling. Där skulle vi kunna nå ännu fler ungdomar genom ett större samarbete med skolorna, avslutar Frida.

Diakoni - medmänsklighet, trygghet och stöd

Jimmy Kindkvist är socionom och arbetar i S:t Johannes församling. I sitt yrkesliv har han haft olika roller inom socialt arbete, men aldrig hittat samma utrymme för att hjälpa människor med både existentiella frågor och materiella behov på samma sätt som inom kyrkan.

Stöd och hjälp

– I mitt arbete hjälper jag bland annat människor att söka externa fonder för att de ska kunna få det bättre materiellt. Det kan till exempel handla om hjälpmedel till en persons hälsosituation eller till ett barn med speciella behov. Viss hjälp får man från regionen eller skolan, men man kan behöva extra stöd ibland med speciella hjälpmedel som de inte bistår med, berättar Jimmy. Det är många som vill söka fonderna, men inte vet hur man gör. Jag visar då hur de kan gå tillväga och förslag på fonder de kan söka.

Han ser att en av kyrkans diakonala uppgifter är att lyfta individen och ge människor stöttning i livet när de har det svårt.

I Jimmys tjänst ingår även arbete med integrationsplattformen Portalen som finns i Hageby och Navestad. Det är ett samarbete mellan Svenska kyrkan, Norrköpings kommun, Hyresbostäder, ABF och Marieborgs Folkhögskola. Portalen riktar sig till boenden i områdena och fokuserar på stöd och hjälp för att snabbare nå arbetsmarknaden. Där kan man få hjälp genom bland annat CV-träning, intervju träning och kontaktnätverk.

Insatser och träffpunkter

Matbanken i S:t Johannes församling är också ett extra stöd för de som har det svårt ekonomiskt. Det är ett samarbete med Hela människan där matkassar delas ut till behövande familjer. Församlingen köper in mat till kassarna och kompletterar sedan med matvaror som skänks en gång i månaden från olika matbutiker. Utlämning av matkassarna är begränsad och sker två gånger i månaden och församlingen har nära kontakt med de familjer som kommer

för att hämta dem.

Jimmy berättar även om alla värdefulla träffpunkter som finns i församlingen. Det finns bland annat hantverks- och caféverksamheter, körer, öppen förskola samt barn- och ungdomsgrupper.

– Församlingen firar också sina seniora jubilarer tre gånger om året. De medlemmar som fyller 80, 85, 90 och de som fyller över 90 år, firas med god mat och underhållning på födelsedagsfester. Det ger mycket glädje och möjlighet till att möta gamla och nya kontakter. Framför allt är det värdefullt för de som är ensamma.

Ledord och grunduppdrag

Medmänsklighet, trygghet och stöd är tre ord som Jimmy väljer för att beskriva vad diakoni är för honom. Sina tidigare uppdrag inom socialt arbete beskriver han som relativt styrda. Det har varit svårt att fånga upp existentiella frågor eller psykisk problematik när någon har behövt prata av sig.

– Då har jag fått bolla personen vidare till en annan kontakt för vidare hjälp. Men kyrkan är en plats där det finns utrymme för existentiella frågor och samtal. Och tankar om livet. Den friheten är också ett av kyrkans grunduppdrag, tycker jag. Kan man prata om den biten under ett stöd- eller självvårdssamtal så är det ofta inte ett stort eller svårt steg att ta för att kunna prata om sin ekonomi eller sin hälsa. Kyrkan är en plats där det finns rum för att hjälpa människor både emotionellt och materiellt.

MATBANKEN

Matbanken finns i två av pastoratets församlingar, S:t Johannes församling och Borgs församling. Denna insats verkar som ett extra stöd för familjer som har det svårt ekonomiskt. Maten som delas ut köps in av församlingarna själva samt skänks från olika matbutiker i Norrköping. Matbanken är ett samarbete mellan Svenska kyrkan Norrköping och Hela människan.

SAMTAL

En viktig del av det diakonala arbetet i Svenska kyrkan Norrköping är att kunna erbjuda samtal i olika former. Du kan kontakta din församlingsexpedition för att komma i kontakt med någon av församlingens präster eller diakoner. I Norrköping finns också ett Diakonicentrum - DC, som är en mötesplats och samtalsmottagning för ungdomar och unga vuxna. Här kan du ta kontakt oavsett om du är i akut kris, mitt i en sorg eller av andra anledningar behöver någon att prata med. Både präster och diakoner har tystnadsplikt.

EKONOMISKT STÖD

I pastoratets församlingar finns det ekonomiskt stöd att söka. Det kan till exempel handla om Julmatkassar till julhelgen eller paket med hygienartiklar samt presentkort och stöd för julklappar till de familjer där föräldrarna inte har råd att köpa några klappar till sina barn. Det finns även stöd, hjälp och guidning att få från medarbetare i pastoratets diakonala arbetslag när det till exempel gäller att söka medel via externa fonder.

En djup och inre längtan

”När jag går in i ett kyrkorum får jag alltid en särskild känsla”

Eva Karlsson tycker att det är synd att tro är ett så tabubelagt ämne i samhället idag. Hon började som deltagare i ett katekumenat, en grundkurs i kristen tro. Där fanns utrymme att reflektera över livet och det blev starten på en djup och personlig livsresa. Idag är hon själv katekumenatsledare, för att ge andra möjlighet att göra samma resa.

Eva berättar att det är många som reagerar när hon säger att hon är kristen eller går i kyrkan. Det finns många fördomar.

– De verkar tycka att det är konstigt och vissa tittar på en som om man inte är riktigt klok. Det gör att man helst inte pratar med någon om att man är kristen. Och det känns jättetråkigt, för det är ju en stor och viktig del av ens liv.

Hennes egen resa började för sex år sedan. Hon hade ingen större erfarenhet av kyrkan, men hade sjungit i kör under några år. Och hon

har alltid tyckt om att vara i kyrkan.

– Kyrkorummet är så vackert. S:t Olai kyrka har nästan blivit som mitt andra vardagsrum numera, skojar Eva. Det är så skönt att få gå runt och tända upp ljus. När jag går in i ett kyrkorum får jag alltid en särskild känsla. En stark känsla av lugn och frid.

Ansvarig för café

Eva drogs till kyrkan och hade funderingar på att börja plugga beteendevetenskap och kanske söka sig inom diakonin. Men livet kom i vägen och Eva blev istället sjukskriven på grund av fibromyalgi. För Eva blev sjukskrivningen en lång livsresa i sig, men vad som var positivt var att hon fick möjlighet att börja arbetsträna i församlingen.

– Jag fick chansen att bli ansvarig för ett café för daglediga med diakonal inriktning, där jag fick planera verksamheten med gäster och olika programinslag i caféet. Det var härligt

att få det förtroendet och det ansvaret. Jag fick en plats där jag fyllde en viktig funktion.

Så hörde hon talas om att det fanns något som hette katekumenat. En studiegrupp för människor som vill lära sig mer om kristen tro och reflektera över livet och tron tillsammans med andra. För Eva blev det en period som inte lämnade henne oberörd.

Mycket känslor i gruppen

– I katekumenatet blev det mycket känslor tillsammans i gruppen. Vi både skrattade och grät, det var högt och det var lågt. Jag har aldrig varit i ett sammanhang som är så fantastiskt. Det är få ställen i samhället som ger ett sådant utrymme för människor att reflektera på djupet idag, som kyrkan ger. I samhället ska man annars vara så effektiv och lyckad och det är mycket yta hela tiden.

Eva berättar att hon alltid har varit en sökare. Tidigare hade hon

gått igenom alla möjliga typer av meditationer och yoga, alternativ medicin, Chi Gong och Tai Chi. Listan kan göras lång.

– Det är så klart jättehärligt att göra sådant, men det var inte vad jag sökte. Men där, i katekumenatet kände jag att jag hade hittat något. Det var väldigt djupt personligt och starkt att göra en sådan resa.

Känslan som Eva fick efter en katekumenatsgruppträff var en djup inre frid. Hon beskriver det som att hon kom ner i varv och när hon kom hem bestod den känslan länge. Hon kände igen känslan sedan sin egen konfirmation och det var samma känsla som hon fick när hon besökte kyrkorummet i S:t Olai.

– Jag kan inte förklara det bättre. Det är min upplevelse av Gud, den där känslan. En känsla av att jag inte är ensam längre. "Alltid sedd, alltid älskad". Det är ord som betyder mycket för mig.

Brinner för mötet med andra

Eva brukar tänka att alla borde gå i ett katekumenat. Även den som inte kallar sig kristen. Hon menar att det är nyttigt att få ta några steg tillbaka och få perspektiv på livet. Att få ställa sig frågor som "vart befinner jag mig i livet? Vad betyder saker för mig och vem är jag?"

Katekumenatet blev en sådan positiv upplevelse att Eva nu själv är ledare i katekumenatsgruppen. Hon känner att hon vill ge tillbaka till andra vad hon själv har fått uppleva. Hon brinner för mötet med de människor som kommer till kyrkan och tycker att kyrkan är en plats där man ser människor för vad de är och där man ger människor utrymme att växa.

– Jag tror att människor längtar efter att bli sedda och accepterade bara för att man är den människa man är. Inte för något man har presterat.

Normalt att tvivla

Hon ser det som en ynnest att få ha blivit ledare för katekumenatet. Att få ge andra möjlighet att söka sin egen tro. Och hon vill poängtera att det inte finns några rätt eller fel i hur man tror eller inte tror.

– Min tro är inte likadan som någon annans tro. Gud ser ju alla människor ändå. Jag skulle inte ens säga att jag har en jättestark tro. Och jag tvivlar väldigt ofta, men det är också helt normalt. Men känslan finns där i grunden och där kan jag alltid landa. Jag vet bara att jag är på rätt ställe.

Naturkyrkan i Kolmården

Att ta stegen in i Naturkyrkan i Kolmården och vandra gången fram, med bergväggen på ena sidan och ljuset som möter upp. Och vilket ljus sedan. Dagtid öppnar kyrkorummet upp sig och bjuder på en vidsträckt utsikt över Bråviken och Norrköping. Kvällstid lyser alla andaktsljusen i ljusbärarna och glittret i de stora rutorna från ljusens återspeglning sammanfaller med ljusen från Norrköping. Naturkyrkan i Kolmårdens djurpark och är öppen under påsk, sommaren, Halloween på Kolmården och under Sagojul. Dessutom är det många som väljer att låta döpa sina barn eller gifta sig i Naturkyrkan. Kyrkan är också ett nav i arbetet kring barn- och unga, framför allt när det gäller hållbarhet. Genom upptäckarglädje och nyfikenhet får barnen lära sig mer om djur och natur och hur allt levande hänger ihop. Dessutom hålls Norrköpings största konfirmandgrupp, Wild and holy, i Naturkyrkan i Kolmården.

Retreater och pilgrimsvandringar

Retreater och pilgrimsvandringar är en stor del av Svenska kyrkan. Många pilgrimsvandrar steg för steg för att göra en inre resa, såväl som en yttre. Intresset för pilgrimsvandringar har ökat enormt under de senaste åren. Ordet pilgrim härstammar från latinets "peregrinus" och betyder främling. Som pilgrim ger du dig av från det kända till det okända. I Sverige och världen finns många klassiska pilgrimsleder, men man kan också gå kortare sträckor. På vägen stannar man ofta vid delmål och får möjlighet av reflektera. Pilgrimsvandringar arrangeras av Hedvigs prästgård och ibland av de olika församlingarna i Norrköping.

En retreat innebär att du spenderar en eller flera dagar i avskildhet, för att få möjlighet att ta ett steg tillbaka och reflektera. Det finns flera retreatgårdar i Sverige och retreat anordnas också regelbundet på Hedvigs prästgård i Norrköping. På en klassisk retreat går man in i tystnad. Man får handledning med möjlighet att reflektera över tankar och frågor som kommer upp och då bryts givetvis tystnaden tillfälligt. Att vara i tystnad och dra sig tillbaka från vardagen innebär att man kan få utrymme att stänga av all stress och alla måsten. Du står där med den människa du är, utan det yttre som hela tiden kräver vår uppmärksamhet. Du får möjlighet att till exempel fundera på vem du egentligen är och vart du är på väg i livet. Det kan vara en djupt renande upplevelse, som gör att du kliver tillbaka till vardagen med nya perspektiv.

Babysång och öppen förskola

Ett koncept som nog många förknippar med kyrkan är babysång och liknande aktiviteter för barn. Här får barnen möjlighet till socialisering och att utveckla rytmik och koordination tillsammans med pedagoger och musiker. Att få en stunds gemenskap med andra vuxna i samma situation är också ofta uppskattat av föräldrarna. Men vad är viktigt att tänka på som musiker när man spelar på babysång? Vi frågar kyrkomusiker Eva Karlsson, som spelar på babysången i Östra Eneby på måndagar.

– Bland det viktigaste för mig som ledare för babysång är att inspirera föräldrarna till att våga sjunga själva för sina barn. Barnen älskar att höra sina föräldrars röster och det behöver inte vara någon skönsång. Det skapar en trygghet för barnet att höra sin förälders röst! I babysången använder vi både rösten och kroppen, vi sjunger rörelsesånger, dansar, spelar rytminstrument med mer för att stimulera barnets utveckling.

När barnen har blivit lite större går man oftast över till Öppna förskolan. Här blir det också sångstunder men även pyssel och lek i olika former.

Katekumenat

Vill du veta mer om kristen tro och reflektera tillsammans med andra över livets stora frågor? Då kanske ett katekumenat skulle vara något för dig. Ett katekumenat är en grundkurs i kristen tro, men du får också möjlighet att fundera över vem du är och var du står i livet. Du får dela dina erfarenheter och tankar samt ställa dina frågor om tro och Gud. Du behöver inte vara troende för att börja i ett katekumenat, men du vill utforska vilka andliga upptäckter som kan göras inom kyrkan, eller så vill du förstå och fördjupa din egen tro. Ordet katekumen kommer av grekiskan och betyder "en som undervisas". Just nu finns det en katekumenatsgrupp i S:t Olofs församling.

En levande kyrkogård

”Idag vårdar vi ett rikt kulturarv”

I Norrköping med omnejd finns 23 begravningsplatser inom ett område som sträcker sig ända från Kvarsebo till Skärkind. Här finns ett rikt kulturarv med många tusentals kulturgravar, men också ett framstående miljöarbete och ett alldeles nyrenoverat krematorium. Vi träffar landskapsarkitekt Klara Jarstad Blomqvist, som berättar om hur det är att förvalta ett kulturarv och planera toppmodernt på samma gång.

Att vi människor får ha en plats att gå till och minnas de som funnits med oss tidigare är viktigt tror Klara. Hon är mån om att kyrkogårdarna tillåter oss att känna att vi har en plats för sorg och kontemplation. Det krävs omsorg och eftertanke att planera utformning och skötsel på en sådan plats.

Klara vet vad hon pratar om. Hon är landskapsarkitekt med stort intresse för park, växter och gröna områden.

– Den som går och tittar på kyrkogårdarna upptäcker snart att de har lite olika karaktär och det kan vara spännande att upptäcka. Till exempel är Norra begravningsplatsen

lite böljande och romantisk i sin parkkaraktär, medan Matteus kyrkogård är mer strikt och formell med krattade gångar och tydliga alléer.

Stort kulturarv

I Norrköping finns många tusentals kulturmärkta gravvårdar. Varje enskild kulturgrav har en egen skötselplan, eftersom varje grav är unik. Många av kyrkogårdarnas delar är tidstypiska för sin tid. Ibland kan hela miljöer, inklusive bänkar, armaturer eller specifika träd, häckar och växter vara kulturmärkta på kyrkogårdarna.

– Idag vårdar vi ett rikt kulturarv, säger Klara. Om en större förändring ska ske behöver vi ansöka om tillstånd från Länsstyrelsen, förklarar hon.

Det kan vara väldigt olika saker som gör att en grav blir kulturmärkt. Det kan handla om en unik utformning på själva stenen. Eller att gravvården är gjord av ett särskilt material, som smidekors eller marmor. Ibland kan gravar kulturmärkas tack vare de yrkestitlar som står utskrivna på gravarna, till exempel en udda yrkesbefattning.

– Det är intressant att gå runt och titta på alla titlar på gravstenarna. Yrkestitlarna förmedlar en berättelse om hur samhället har sett ut och om människans historia. Gravvårdarna utgör också många gånger imponerande hantverk. Det var en fantastisk yrkesskicklighet som stenhuggare eller smeder hade.

Bidrar till biologisk mångfald

Något man kanske inte alltid tänker på är att kyrkogårdarna utgör stora grönområden som bidrar till den biologiska mångfalden.

– Det kanske man inte tänker på i första hand, säger Klara. Men Norrköpings stad förtätas hela tiden och parkområdena har minskat. Begravningsplatserna utgör grönområden som är en viktig del av infrastrukturen i staden.

På kyrkogårdsförvaltningen arbetar man aktivt med ett miljöarbete där målet är att bli så fossilfria som möjligt.

– Vi bygger successivt om hela vår maskinpark. Just nu är vi klara med att ha konverterat de flesta av

våra truckar till att vara eldrivna. Vi har också ställt om många maskiner till HVO, som ger lägre utsläpp av växthusgaser. Och vi väljer batteridrift till alla småmaskiner som trimmers och liknande, som behöver bytas ut.

Men det absolut mest betydelsefulla för miljön, när det gäller biologisk mångfald, är mängden gamla träd som får stå kvar på kyrkogårdarna.

– Vi har bra förutsättningar på kyrkogårdarna att låta gamla träd vara. Vi sätter också ut insektshotell och fågelholkar och har bikupor på några ställen, berättar Klara.

Där det passar sig i kyrkogårdsmiljön har gräs och ängsblommor tillåtits växa upp, som kan bidra till pollinering. Vårblommorna planeras så att pollinering ska hinnas med och man väljer i mycket större omfattning hållbara perenner snarare än ett-åriga blommor.

Moderniserat för framtiden

På Kyrkogårdsförvaltningen vårdar man kulturarvet, men tänker också modernt och planerar framåt. De flesta väljer kremering idag och gravsätts i minneslund. Men nyare gravskick, som så kallade askgravplatser och askgravlundar fortsätter att öka.

– Jag tror att de nya gravsätten fyller en funktion som ett mellanting mellan gravplats och minneslund. Det fanns ett behov att fylla och det är därför de ökar i popularitet.

Minneslundan är en helt anonym

gravplats, medan askgravlundan har en gemensam gravplats med möjlighet till ett namnplakat på ett gemensamt monument. Askgravlundan är en mindre personlig gravplats med möjlighet till ett eget namnplakat.

– De nya askgravlundarna och askgravplatserna ligger invälda i äldre delar på kyrkogårdarna, vilket gör dem varierande och levande i form och stil, berättar Klara.

Nyrenoverat krematorium

Norrköpings krematorium står ståtligt nyrenoverat bortom Folkparken. Klara funderar över om någon Norrköpingsbo har undgått att höra om renoveringen.

– Vi har satsat på att Norrköping ska få ha ett modernt krematorium som har stor framförhållning vad gäller hållbarhet. Krematoriets förbränningsugnar drivs av fossilfritt drivmedel och är mycket mer effektiviserade idag jämfört med förut.

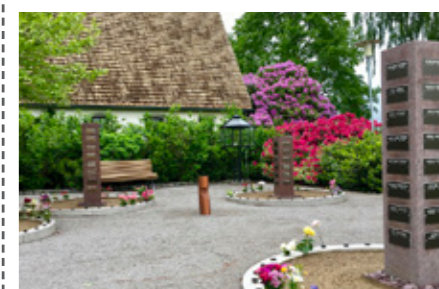
Många av de kulturhistoriska värdena har återställts i byggnaden, som den forne stadsarkitekten Kurt von Schmalensee ligger bakom. Bland annat en magnifik pelargång. Klara pratar med stolthet i rösten.

– Det är ljusa, vackra och värdiga lokaler, som är dimensionerade för en växande stad, avslutar hon.

ASKGRAVPLATS

På en askgravplats gravsätts askan efter den avlidna på en bestämd plats. Man använder en askpåse eller urna. En namnskytt sätts upp, ofta på en återanvänd och avidentifierad gravsten. Gravrätten gäller i 25 år och det finns utrymme för en andra gravsättning på samma plats. Askgravplatsen får smyckas med snittblommor, en vinterdekoration, och gravljus.

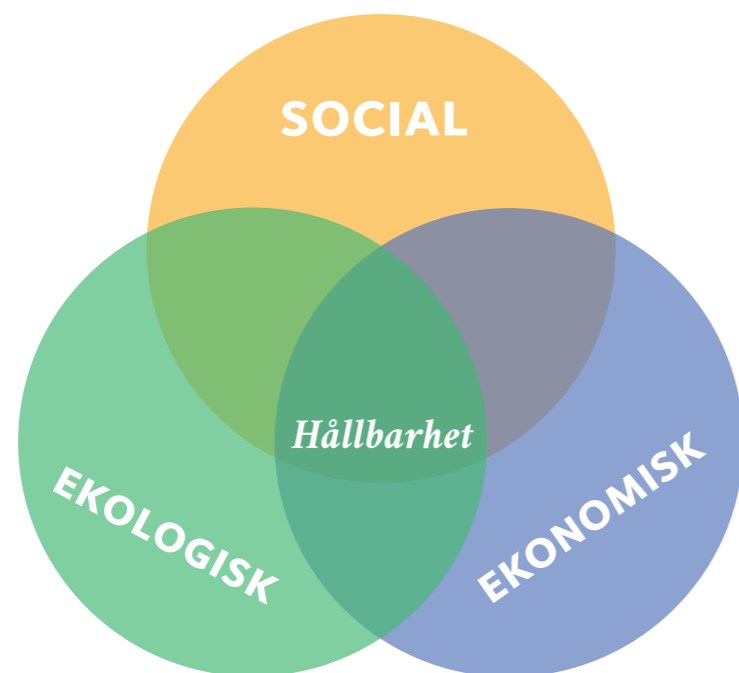
ASKGRAVLUND

Askgravlundan är ett gemensamt gravområde, där askan efter den avlidna gravsätts utan att gravplatsens läge markeras. En namnskytt sätts upp på ett gemensamt monument. Askgravlundan är en gravplats utan gravrätt, med en nyttjanderätt på 25 år. Förlängning av nyttjandetiden sker vid en ny gravsättning. Snittblommor och gravljus placeras på en anvisad, gemensam plats.

MINNESLUND

Minneslundan är en gemensam gravplats där den avlidnes aska gravsätts vid lämplig årstid, utan närvaro av anhöriga. Besökare placeras snittblommor och gravljus på anvisad, gemensam plats.

“Man ville helt enkelt gå från ord till handling”

Hållbarhetsprojektet

Vad skulle du behöva för att göra en genomgripande förändring?

Vad är hållbarhet för dig? Social rättvisa? Giftfria produkter? Kanske en hushållsekonomi i balans? Alla dessa ryms faktiskt inom begreppet hållbarhet som delas upp i ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Idag pratar man mycket om hållbarhet. Och låt oss skriva ordet klimatförändring, en av utmaningarna inom hållbarhet. Hur reagerar du då? Mycket inom hållbarhet har kommit att handla om höger eller vänster. Kanske ett symptom på ett samhälle som blivit polariserat? Kan vi för en stund fundera på ämnet helt utan ett tänk om en svartvit värld? Utan istället nyansera och fundera på utmaningar och gråskalor. Sådant som är svårt och komplext – men som vi precis som allt annat hanterar bäst tillsammans.

Vi lever i en tid när hotet om ett kraftigt förändrat klimat är en realitet och vi behöver göra vad vi kan för

att bromsa upp jordens uppvärmning, men också att ställa om till den klimatförändring som redan påbörjats. Det är en självklarhet att vi tar hänsyn till hållbar utveckling och klimatpåverkan i alla våra beslut och processer. Hur vi gör saker och vad vi väljer att göra blir också en del av samhällsutvecklingen, och kyrkan har all anledning att ligga i framkant för att forma en hållbar framtid för alla. Hållbarhet på alla områden är ett självklart och grundläggande begrepp för vår kyrka 2020.

Vårt viktigaste budskap och vårt mest betydelsefulla bidrag till samhällsutvecklingen när det gäller klimatet är hopp.

Texten ovan är tagen från Norrköpings pastorats församlingsinstruktion. Man kan säga att en församlingsinstruktion är en förklaring och en handbok för var

man är som organisation och i vilken riktning organisationen ska röra sig under ett antal år. Hållbarhet ska alltså vara självklart och grundläggande i Svenska kyrkan i Norrköping. Vi ska vara med och bidra till en förändring och sprida hopp. Som alltid när vi pratar om organisationen Svenska kyrkan så finns det ”vi” i flera lager. Det är vi som människor, som församlingsbor, som troende, som medarbetare, anställda som ideella, och ledning av olika slag så som ledningsgrupper, församlingsråd och kyrkoråd. Och så nationell nivå, kyrkomötet. Ja, det är inte helt lätt och det tar ett tag att få grepp om alla instanser. Men hur går man från ord till handling i hållbarhetsarbete?

Vi lever i en tid där ord om hållbarhet ofta används som reklam. Man använder det kollektiva samvetet för att sälja en vara eller tjänst. En

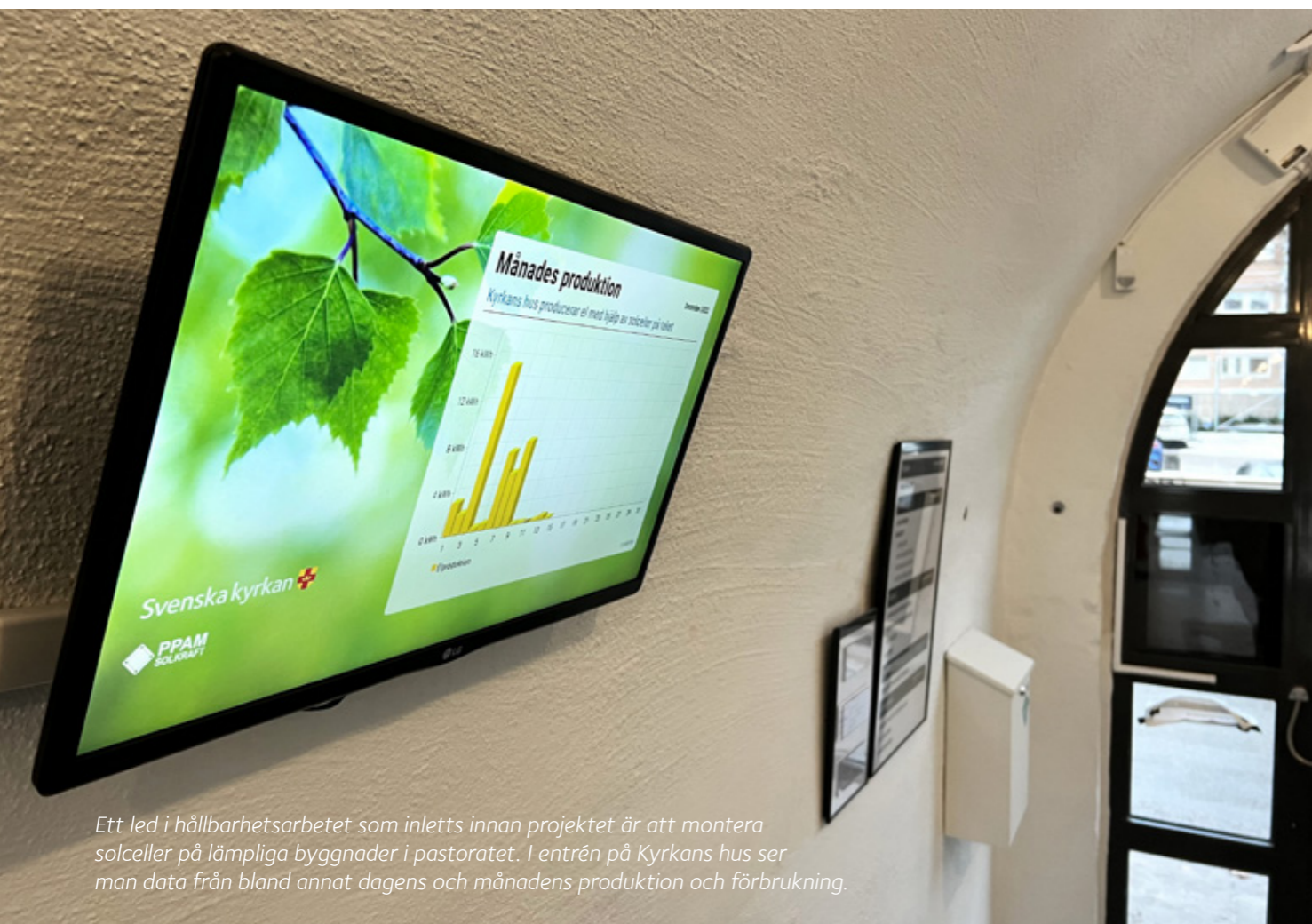
fälla som är lätt att hamna i, även med de godaste avsikter. Det är trots allt så att de allra flesta människor vill göra gott. Men ambitionen kan lätt filas ner genom den enorma process som ett hållbarhetsarbete innebär. Man börjar med en önskan att göra sin del för att rädda världen och slutar med att vara glad för att det i alla fall finns sopsortering i fikarummet. För det är svårt. Vi ska inte sticka under stol med det. Att ställa om till ett hållbart samhälle är att byta från en världsbild till en annan, ett samhällssystem till ett annat. Kanske till och med ändra sitt liv? Vi vet hur ”före”-bilden ser ut, men vi vet inte exakt vad som kommer efter. Personligen hittar jag ett hopp i att den expertis vi tar hjälp i kring hållbarhetsarbetet, ändå vittnar om att förutsättningarna finns. Det är organisation, logistik och samarbete som måste till. Att våga

bryta gamla mönster.

Nåväl, i kyrkorådet i Svenska kyrkan i Norrköping (en kyrkoovan person kan översätta detta med styrelsen) utgick man från orden i församlingsinstruktionen och de högt ställda mål som finns på nationell nivå (tänk moderbolagets styrelse och koncernledning). Man ville helt enkelt gå från ord till handling. Som en del i att uppnå målen att bli mer hållbara sattes ett antal fokusområden och en tydlig målbild – vi ska genomföra ett hållbarhetsprojekt med fokus på att utbilda och stötta alla medarbetare i att bli bättre på hållbara inköp. Konsumtion är en viktig faktor i hållbarhetsarbete. De första fokusområdena blev mat, kläder och kemikalier. Mat för att många av våra mötesplatser, i allt från soppluncher till konfirmandarbete, innebär att man äter tillsammans. Det är således

ett viktigt område att förbättra i vår organisation. Kläder för att profil- och arbetskläder ofta behövs på olika sätt, men det är oerhört svårt att hitta hållbart producerade kläder. Och kemikalier, för att det används i organisationen och kanske framför allt i kyrkogårdsförvaltningens arbetsområden, där de också redan gjort ett väl genomfört hållbarhetsarbete för att uppnå en certifiering.

Sagt och gjort sattes en grupp ihop för att driva detta projekt. Idag består denna grupp av Anna Ryding som är präst och projektledare i detta, en konsult från LiU vid namn Sara Gustafsson och undertecknad, kommunikatör Malin Singelsö. Projektet skall avslutas och ”bli verkstad” under detta år. Har vi jobbat ensamma i detta? Självklart inte. Är det något jag tar med mig från detta

Ett led i hållbarhetsarbetet som inletts innan projektet är att montera solceller på lämpliga byggnader i pastoratet. I entrén på Kyrkans hus ser man data från bland annat dagens och månadens produktion och förbrukning.

hållbarhetsprojekt så är det detta.

- Att involvera alla i processen är a och o. Inte bara för att förankring hos medarbetarna ökar möjligheten till förändring. Utan också för att det finns så oerhört många bra tankar och idéer hos människor, när de väl får frågan.
- Det är bra att ha en tigt grupp som samordnar arbetet. Det är tillräckligt svårt att hitta mötestider i det löpande arbetet även om man bara är tre personer.
- Det är viktigt att ha en klok styrgrupp med målet levande (som vi har och är mycket tacksamma för).
- Det krävs stöd på ledningsnivå. Hållbarhetsarbete kräver en förändrad syn på resurser. Om chefen lever kvar i ett gammalt system, är det mycket svårt för

medarbetarna att genomföra förändring i praktiken.

- Att jobba med hållbarhet är komplext, det finns väldigt många faktorer att beakta. Det kräver väldigt mycket kunskapsinhämtande och många prioriteringar men samtidigt är det också enkelt på ett sätt – det finns fakta att förhålla sig till som motiverar att genomföra förändringar.

Mycket arbete har skett under de år som projektet drivits och nu börjar vi se konturerna till det som uppenbarar sig ur alla förstudier, frågeställningar, möten, föreläsningar och workshops. Vi har på vägen fått inse att det kommer krävas flera olika lösningar i styrning och vardagligt arbete för att projektet ska leda till verklig förändring. Och således bidra till att de vackra orden blir handling.

Anna och jag har mött cirka 300

medarbetare i workshops i detta projekt. Vi fick som jag nämner ovan en helt fantastisk input. Två av de frågor som deltagarna fick arbeta med följer här. Kanske kan du ta med dig dessa själv, för att komma framåt i ditt eget hållbara liv? Båda dessa frågor ska besvaras helt utan tankar på rimlighet, resurser, faktisk verklighet och annat logiskt som ibland kan hindra hjärtats röst. Gränser och praktiska bitar kan man ta när idéerna väl finns ute i det fria.

1. Vad skulle du behöva för att göra en genomgripande förändring mot ett mer hållbart liv?

2. Hur skulle din arbetsgivare kunna stötta dig för att du ska kunna genomföra en sådan förändring, både i arbetet och privat?

/Projektgruppen i Hållbarhetsprojektet genom Malin Singelsö

Våra viktiga ekumeniska samarbeten

Även om kristenheten är uppdelad i olika kyrkor och samfund, så är de egentligen bara olika delar av den enda världsvida kyrkan. I grunden handlar det om relationer; de kristna kyrkornas vilja att samtala, samarbeta och att söka enhet. Ekumenik är viktigt för Svenska kyrkan i Norrköping. I Söderledskyrkan finns sedan många år verksamhet och ett nära samarbete med EFS – Evangeliska Fosterlandsstiftelsen. Borgs församling, dit Söderledskyrkan hör, har även samarbeten med missionsförsamlingarna i Skärblacka och Vånga. Ett annat viktigt ekumeniskt samarbete är att vara en aktiv part i Norrköpings kristna råd (NKR) – en del av Sveriges kristna råd (SKR) som har 26 medlemskyrkor med cirka 6,5 miljoner medlemmar. Dessa kyrkor rymmer de olika kristna traditionerna i vårt land. I Norrköping yttrar sig samarbetet inom NKR på flera olika sätt. Bland annat genom gemensamma, ekumeniska gudstjänster och aktiviteter som böneveckan i januari.

Sjukhuskyrkan på Vrinnevisjukhuset

Sjukhuskyrkan är de kristna kyrkornas gemensamma arbete med andlig vård inom sjukvården. Det är inte en fysisk kyrkolokal, utan ett uttryck för det arbete som kyrkans medarbetare utför på sjukhuset. Sjukhuskyrkan i Norrköping finns till för den som är patient och den som är anhörig, men även för den som har sitt dagliga arbete på Vrinnevisjukhuset. Sjukhuskyrkans personal har tystnadsplikt och erbjuder bland annat stöd och enskilda samtal, morgonböner och förmedlar kontakt med hemförsamlingar och företrädare för andra trosinriktningar. De finns också med vid krissituationer, i samband med avskedsstunder vid dödsfall och deltar i Regionens krisstödsarbete. Läs mer på svenskakyrkan.se/norrkoping/sjukhuskyrkan

Kafferepet

Vill du fika och samtidigt lära dig mer om något spännande ämne? Då kanske Kafferepet 7 sorters kakor kan vara något för dig! En tisdag i månaden anordnar kafferepet en träff i Kimstad församlingshem där det för en billig peng bjuds på fika, musik och en spännande föreläsning om ett intressant ämne. Alla pengar och intäkter från kafferepet går oavkortat till Barncancerfonden. Mer information hittar du på webben och i Svenska kyrkans På Gång-blad, som finns att hämta i våra kyrkor och lokaler.

En förskola med många möjligheter

I Svenska kyrkan i Norrköping har vi tre förskolor; Humlan, Liljan och Skeppet. Förskolorna drivs med kommunala medel och Svenska kyrkan i Norrköping bidrar ekonomiskt till varje verksamhetsår för att säkerställa kvalitén. På varje enhet arbetar både förskollärare och barnskötare. Tillsammans ansvarar de för att genomföra verksamheten. Förskolorna har plats för 23 barn vardera. – På en mindre förskola kan det vara lättare att skapa trygghet, säger rektor Karin Wahlström Ivarson. Att vara trygg är en förutsättning för att varje barn ska kunna lära och utvecklas. – Vi vill hos oss ge dem möjlighet att både hitta sin identitet och nyfikenheten få upptäcka och lära, säger Karin. På våra förskolor är den pedagogiska miljön tillgänglig för barnen. Vi strävar efter att barnen ska kunna vara självständiga och kunna påverka sin dag på förskolan. I en del av vårt värdegrundsarbete samarbetar vi med församlingarna. Tillsammans möts vi och funderar kring olika frågor barnen har. Tillsammans, i en trygg miljö och genom ett lustfyllt lärande, får alla utvecklas till sitt "bästa JAG".

Kontakt

Huvudväxel

Tel: 011-24 10 00

E-post: norrkoping@svenskakyrkan.se

Bokning av dop och vigsel

(kan också göras på webben)

Tel: 011-24 24 24

E-post: nkp.ac@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/norrkoping

Facebook: [svenskakyrkannorrkoping](https://www.facebook.com/svenskakyrkannorrkoping)

Instagram: [@svenskakyrkannorrkoping](https://www.instagram.com/svenskakyrkannorrkoping)

Youtube: Svenska kyrkan Norrköping

Expedition Borgs församling

Tel: 011-24 11 00

E-post: borgs.forsamling@svenskakyrkan.se

Expedition Kolmårdens församling

Tel: 011-24 12 00

E-post: kolmardens.forsamling@svenskakyrkan.se

Expedition S:t Johannes församling

Tel: 011-24 13 00

E-post: stjohannes.forsamling@svenskakyrkan.se

Expedition S:t Olofs församling

Tel: 011-24 14 00

E-post: stolof.forsamling@svenskakyrkan.se

*På gång-bladet med månadskalendarium kan du få hem i postlådan eller E-posten kostnadsfritt.
Hör av dig till huvudväxeln om du önskar få På gång-bladet och på vilket sätt.*